

СТАНДАРТИЗАЦІЯ Й СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ.

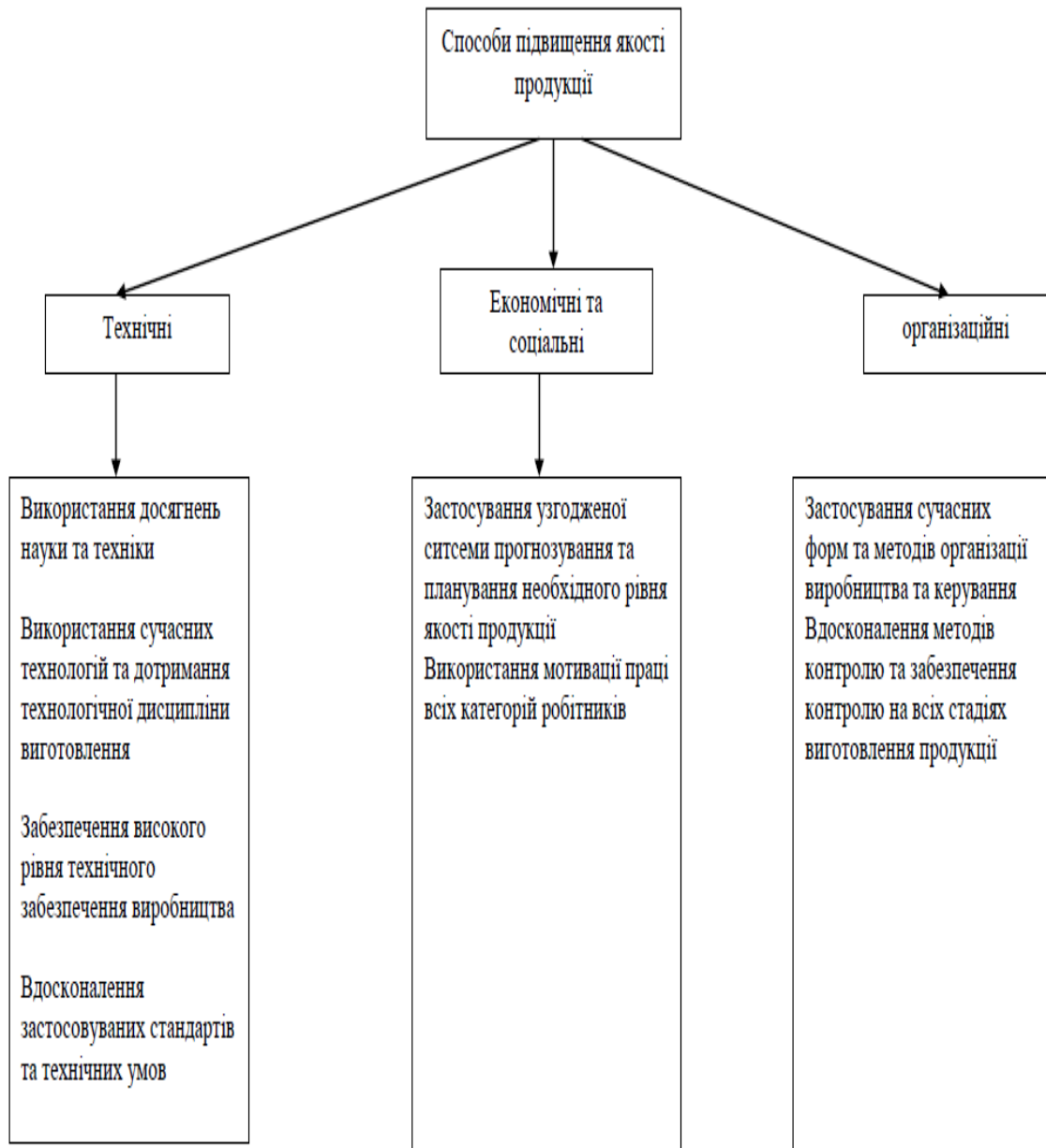
1. Конкурентоспроможність продукції.
2. Стандартизація продукції.
3. Сертифікація продукції.
4. Державний нагляд за якістю.

Під конкурентоспроможністю продукції розуміють сукупність її якостей, які відображають міру її здатностей задовольняти конкретні вимоги в порівнянні з аналогічної продукції. Тобто визначається здатність витримувати конкуренцію на ринку, маючи які - то вагомі переваги над продукцією інших виробників.

Конкурентоспроможність продукції складається ще на стадії її проектування, при цьому основними вирішальними елементами є: *якість і витрати*. На рівень якості продукції та її конкурентоспроможність впливають різні фактори. Досягти необхідний рівень можливо різними способами, за сутністю та напрямком їх можна об'єднати в певні групи.

Основні способи підвищення якості продукції

2. Під стандартизацією розуміють установлення і застосування єдиних правил.

Для продукції стандартизація охоплює:

- встановлення вимог до якості готової продукції, а також сировини, матеріалів
- розвиток уніфікації продукції як важливої умови спеціалізації і автоматизації виробництва,
- визначення норм, правил і вимог на стадії проектування і виготовлення продукції для забезпечення необхідного рівня якості,
- формування єдиної системи показників якості продукції, методів її перевірки й контролю,
- створення єдиної системи класифікації і кодування продукції.

Результати стандартизації відображаються в спеціальних нормативно-технічних документах.

Найбільш суворі вимоги до якості містять *міжнародні стандарти*, розроблені Міжнародною організацією стандартизації.

Державні стандарти України встановлюються на:

- продукцію машинобудівного напрямку,
 - продукцію міжгалузевого характеру,
 - продукцію для населення й народного господарства,
- елементи народногосподарських об'єктів державного значення (транспорт, зв'язок, навколишнє середовище, енергосистеми).

Державні стандарти України містять обов'язкові та рекомендовані вимоги.

До обов'язкових належать:

вимоги, що забезпечують безпеку продукції для життя, здоров'я і майна громадян, її сумісність і взаємозамінність, охорону навколишнього природного середовища, і вимоги до методів випробувань цих показників;

вимоги техніки безпеки і гігієни праці з посиланням на відповідні санітарні норми і правила;

метрологічні норми, правила, вимоги та положення, що забезпечують достовірність і єдність вимірювань;

положення, що забезпечують технічну єдність під час розроблення, виготовлення, експлуатації (застосування) продукції;

Галузеві стандарти – розробляються на ту продукцію, на яку немає державних стандартів України або при необхідності встановлення вимог, які доповнюють або перевищують такі за державними стандартами. Обов'язкові вимоги галузевих стандартів підлягають безумовному виконанню підприємствами, установами і організаціями, що входять до сфери управління органу, який їх затвердив

Стандарти підприємства - в окрему групу виділені умовно. Їх підприємства розробляють самостійно для конкретизації вимог до продукції і самого виробництва. Об'єктами такої стандартизації можуть бути: деталі, вузли, оснащення і інструменти.

Стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок;

Технічні умови;

Стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок розробляються у разі необхідності поширення результатів фундаментальних і прикладних досліджень, одержаних в окремих галузях знань чи сферах професійних інтересів. Ці стандарти можуть використовуватися на основі добровільної згоди користувачів.

Технічні умови містять вимоги, що регулюють відносини між постачальником (розробником, виготівником) і споживачем (замовником) продукції.

3. Кожний вид продукції, що виходить на світовий ринок повинен бути сертифікований, тобто виробникові необхідно мати документ, що засвідчує високу якість продукції і відповідність міжнародним вимогам.

Сертифікат – це документ, який підтверджує, що продукція якісна та відповідає стандартам, що діють в Україні (ДСТУ, ГОСТ, ТУ и т.п.).

Сертифікат відповідності - показник якості, перед усім для споживача.

Сертифікація – це контрольна функція, діяльність по підтвердженню відповідності продукції встановленим вимогам. (здійснюється третьою стороною)

Сертифікація - це процедура підтвердження відповідності результату господарської діяльності, товару, послуги нормативним вимогам, в результаті якої сторона може запевнити документально на законних підставах, що робота, процес чи в кінечному результаті діяльності продукція відповідає вимогам для подальшої реалізації та використання.

Сертифікація продукції базується на наступних принципах:

- забезпечення державних інтересів і достовірності інформації про якість продукції

- добровільність або обов'язковість

- об'єктивність (незалежність від виробника і споживача)

- достовірність

- відкритість інформації.

На Україні розрізняють обов'язкову та добровільну сертифікацію.

Обов'язкова – здійснюється винятково в рамках державної системи керування і охоплює перевірку продукції з метою визначення її характеристик.

Добровільна – проводиться з ініціативи самих виробників на відповідність продукції вимогам, які не є обов'язковими.

4. На Україні створена державна системи стандартизації та сертифікації. Національним органом, що проводить і координує роботу із забезпечення її діяльності, є *Державний комітет України по стандартизації, метрології й сертифікації (Держстандарт)*.

Основними функціями Держстандарту є:

- визначення принципів, структури й правил системи сертифікації,
- затверджений перелік продукції, для якої сертифікація

обов'язкова,

- акредитація органів сертифікації.

У межах державної системи стандартизації та сертифікації в Україні функціонує *державний нагляд за якістю*, що виконується відповідними органами.

Державний нагляд за дотриманням стандартів, норм і правил здійснюється *Держстандартом України і його територіальних органів – центрами стандартизації, метрології й сертифікації*.

Функції органів госнадзора:

- перевіряють дотримання стандартів,
- узагальнюють результати перевірок,
- забезпечують оперативне здійснення заходів щодо припинення

порушень стандартів,

- вносять пропозиції по підвищенню якості продукції.

Державний контроль проводиться у формі постійної або періодичної перевірки дотримання вимог нормативних документів.

Об'єктами державного контролю є:

- продукція технічного-виробничо-технічного призначення,

товари народного споживання й продукти харчування

- експортна продукція
- імпортна продукція.

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД КЕРУВАННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ.

ОША

Після другої світової війни промисловість ОША початку швидко розвиватися, особливо галузі, що роблять товари широкого народного вжитку. Однак якість товарів бути низьке. Були вироблені наступні напрямки підвищення якістю продукції:

- мотивація робітників та службовців
- застосування статистичних методів контролю якості продукції
- ведення обліків витрат на якість
- підвищення свідомості службовців і менеджерів

Для 80-х років характерна масова кампанія по навчанню кадрів на робочих місцях. Цей період пов'язаний з ім'ям Э. Деминга, були видані дві книги в які викладена філософія якості, головна думка яких, що *якість – це спосіб життя*.

Американський досвід в області керування якістю продукції має наступні особливості:

- ув'язування проблем якості з конкурентоспроможністю продукції.
- удосконалювання системи керування підприємством,
- твердий контроль якості продукції з боку адміністрації фірми,
- увага до процесу планування виробництва по об'ємних і якісних показниках.

Японія

Досвід Японії показує, що підвищення якості - це робота, що ніколи не закінчується. Вважається, що сучасна фаза керування якістю почалася з 1950р.

Особливостями японського підходу до керування якістю є:

- орієнтація на постійне вдосконалювання процесів і результатів праці у всіх підрозділах,
- орієнтація на контроль якості процесів, а не якості продукції,
- орієнтація на запобігання можливості допущення дефектів.

- ретельне дослідження і аналіз виникаючих проблем,
- повне закріплення відповідальності за якість результатів праці за безпосереднім виконавцем.

Основна концепція «японського чуда»- технологія.

Найважливішою передумовою успішної роботи з підвищення якості є підготовка й постійне навчання персоналу. У компанії «Нисан-мотор» протягом перших 10 років роботи з відривом від виробництва приділяється не менш 500 днів, що закінчується обов'язковою атестацією. На фірмі «Табай Эспек» 75% працівників пройшли державну атестацію Міністерства праці Японії. Навчання платне - платить фірма, працівник отримавший атестацію, одержує надбавку до заробітної плати. Допускаються до атестації до трьох раз, працівник, що не пройшов атестацію втретє, вважається професійно не придатним для роботи на даному робочому місці. Вважається, що якість праці на 90% визначається вихованням, свідомістю і тільки на 10%- знаннями.

Головним і напрямками по вдосконалюванню якості продукції є:

- широке впровадження наукових розробок в області керування й технології
- високий ступінь комп'ютеризації всіх операцій керування, аналізу й контролю виробництвом,
- максимальне використання можливостей людини.

Західна Європа

Підприємства проводять активну політику в області підвищення якості продукції, а процеси піддаються твердому контролю. Якість стала фактором забезпечення конкурентоспроможності європейських країн. Для реалізації такої стратегії треба було введення:

- єдиних законодавчих вимог
- єдиних стандартів
- єдиних процесів перевірки відповідності продукції вимогам ринку.

Відмінними рисами європейського підходу до рішення проблем якості продукції є: законодавча основа для проведення всіх робіт, пов'язаних з оцінкою якості; створення національних стандартів, правил і процедур сертифікації; розвиток аудита якості.